

ماتیکان فلسفی

بیست گفتار دربارهٔ حکمت و عرفان

ألیف

پرویز انصاری (سپیتمان)

www.ketab.ir

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شابک

اذکائی، پرویز؛ ۱۳۱۸ -
ماتیکان فلسفی (بیست گفتار درباره حکمت و عرفان) / تألیف پرویز اذکائی، (سپستان).
تهران: انتشارات دکتر محمود افشار با همکاری نشر سخن، ۱۳۹۶.
۴۴۱ ص.
مجموعه انتشارات ادبی و تاریخی موقوفات دکتر محمود افشار؛ ۲۰۱ گنجینه کتابت - دت؛ ۶۷.
۹-۷۲-۵۹۴۲-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
یادداشت
فیا
واژه نامه.
نمایه.

فلسفه ایرانی
موضوع
Philosophy, Iranian
موضوع
عرفان -- ایران
موضوع
Mysticism -- Iran
موضوع
فلسفه اسلامی -- ایران
موضوع
Islamic philosophy -- Iran
موضوع
فیلسوفان ایرانی
موضوع
Philosophers -- Iran
موضوع
B۱۵۱/الف۴۴۲۱۳۹۶

رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

۱۸۱/۵
۵۱۰۸۵۲۲

www.ketab.ir

ماتیگان فلسفی
بیست گفتار درباره حکمت و عرفان

پروژه اسکن (سپیتمان)

تألیف

گرافیسیت، طراح و مجری جلد

لیتوگرافی

چاپ متن

صحافی

تیراژ

چاپ اول

کاوه حسینی

کوثر

آزاده

فرد

۷۷۰ نسخه

۱۳۹۷

ناشر

انتشارات دکتر محمود افشار

خیابان ولی عصر، بالاتر از چهارراه پارک‌وی، خیابان عارف‌نسب

تلفن: ۲۲۷۱۳۹۳۶ دورنما: ۲۲۷۱۳۹۳۶

با همکاری انتشارات سخن

خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان وحید نظری، پلاک ۴۸

تلفن: ۵-۶۶۹۵۳۸۰۴ دورنما: ۶۶۴۰۵۰۶۲

تلفن تماس برای تحویل کتاب در تهران و شهرستان‌ها

۵-۶۶۹۵۳۸۰۴

فهرست مطالب

[صفحه]	[ساز]
ز-ح	0. مقدمه کتاب
۴-۱	۱. خطابه (در منطق)
۱۰-۵	۲. آستانس مِسْمَغَان (فی سوب ایب باستان)
۲۶-۱۱	۳. حکمت عقلی در ایران (پرس از اسام)
۲۱	۱. کلیات (فلسفی)
۲۲	۲. منطق (ارسطو)
۲۳	۳. طبیعیات (عناصر)
۲۴	۴. عوالم (علوی - سفلی)
۲۶-۲۵	۵. آدوار وجود
۷۸-۲۷	۴. خاستگاه ایرانی کلمه حَقّ
۲۸-۲۷	- پیشگفتار
۳۲-۲۸	۱. کلمه - لوگوس
۳۷-۳۲	۲. لوگوس - وَخْش
۴۲-۳۸	۳. حَقّ - عدل
۴۸-۴۲	۴. آرته - آشه
۵۸-۴۹	۵. حَقّ = آشه
۷۲-۵۸	۶. مستدرکات
۷۸-۷۲	۷. پیوست ها

۵. فرهنگ‌شناسی عرفان ایرانی ۱۱۱-۷۹
۱. معارف ثلاثه ۸۷-۸۳
۲. ثنویت فلسفی ۹۲-۸۷
۳. توحید عرفانی ۹۷-۹۲
۴. مرغ همسایه ۱۰۲-۹۷
۵. عرفان نظری ۱۰۴-۱۰۲
۶. حبّ الاهی ۱۰۹-۱۰۵
۷. شاهد بازی ۱۱۰-۱۰۹
۶. حکیم ایراز جهری ۱۱۴-۱۱۱
۷. سی بند فلسفی «ای» ۱۵۳-۱۱۵
۱. هستی‌شناسی ۱۳۲-۱۱۵
۲. شناخت‌شناسی ۱۴۶-۱۳۲
۳. کارمان‌شناسی ۱۵۳-۱۴۷
۸. حدوث دهری (در نزد رازی) ۱۷۷-۱۵۵
- زروان‌گرایی ۱۵۸-۱۵۵
- الف. مدّت و زمان ۱۶۴-۱۵۸
- ب. دهر و سرمد ۱۷۰-۱۶۴
- ج. حدوث دهری ۱۷۷-۱۷۰
۹. جبر و اختیار (در نزد رازی) ۱۸۶-۱۷۹
۱۰. خرد شهر رازی (سیاست مدنی) ۲۳۸-۱۸۷
- الف. مینوگرایی ۱۹۱-۱۸۸
- ب. زمینۀ یونانی ۱۹۹-۱۹۱
- ج. زمینۀ ایرانی ۲۱۲-۱۹۹
- د. مدینۀ رازی ۲۳۰-۲۱۲
- ه. نگرش امامی ۲۳۸-۲۳۰
۱۱. حکیم رازی و ناصر خسرو ۲۶۱-۲۳۹

- ۲۴۴-۲۴۰ حکمت طبیعی
- ۲۵۶-۲۴۴ قُدَمایِ خَمسه.
- ۲۵۹-۲۵۶ حدوْثِ عالم.
- ۲۶۱-۲۵۹ استدراک
- ۲۷۵-۲۶۳ ۱۲. دیدگاه فلسفی بیرونی
- ۲۸۴-۲۷۷ ۱۳. ابن سینا (Avicenna)
- ۲۸۴-۲۷۹ - حرفه شناسی (پنج بهر)
- ۳۰۵-۲۸۵ ۱۴. دادسهر، «ابن سینا»
- ۲۸۷-۲۸۵ - سرآغان
- ۲۸۹-۲۸۸ (۱). انگار حقیقی و غیر حقیقی
- ۲۹۱-۲۸۹ (۲). تأثیرات گواگون
- ۲۹۴-۲۹۱ (۳). نمای اجتماعی دادسهر
- ۲۹۵-۲۹۴ (۴). نمای اقتصادی دادسهر
- ۲۹۹-۲۹۵ (۵). نمای سیاسی دادسهر
- ۳۰۱-۲۹۹ (۶). نمای فرهنگی دادسهر
- ۳۰۲-۳۰۱ (۷). شؤن فردی دادسهر
- ۳۰۵-۳۰۲ (۸). استدراک و استنتاج
- ۳۱۴-۳۰۷ ۱۵. اللذّة و الألم (من وجهة نظر ابن سینا)
- ۳۲۱-۳۱۵ ۱۶. رَجُلٌ هَمْدَانِيٌّ و ابن سینا
- ۳۴۲-۳۲۳ ۱۷. طَبِيعَاتِ عَمْرِ خِيَام
- ۳۲۸-۳۲۴ الف). ریاضیات
- ۳۳۳-۳۲۸ ب). الاهیات
- ۳۴۲-۳۳۳ ج). طبیعیات
- ۳۵۲-۳۴۳ ۱۸. شیخ مفید و حکمت طبیعی
- ۳۴۵ (۱). جواهر:
- ۳۴۶ ۲- ۴). مکان - خَلَاً و مَلَأً - بقاء جواهر

- ۳-۶. معدوم - أعراض ۳۴۷
۷. زمان ۳۴۸
- ۸-۹. اجسام - تحرک ۳۴۹
۱۰. زمین و عالم ۳۵۰
- ۱۱-۱۲. طیباع - عناصر ۳۵۲-۳۵۱
۱۹. حکیمِ الاهیِ همدان (عین القضاة) ۳۷۴-۳۵۳
۲۰. خواجه یرسف همدانی ۳۸۲-۳۷۵
۰. نمایگان ۴۱۶-۳۸۳
۱. اسنام السلام اشخاص و امکانه و نسبتها) ۳۸۹-۳۸۵
۲. اشنامه (موضوعات و مصطلحات و کتب) ۴۱۶-۴۰۱

www.ketab.ir

به نام خدا

ای بُرده دلم به غمزه، جان نیز ببر
بردی دل و دین، نام و نشان نیز ببر
گر هیچ «اثر» بماند از من به جهان
تأخیر روا مدار، آن نیز ببر

[عین القضاة همدانی]

مقدمه کتاب

در مختصر حَسَبِ حال اینجانب آمده است که تا سال ۱۳۸۵، بیش از ۴۰۰ عنوان اثر بدین خامه طبع و نشر شده، که عبارتند از: ۴۰ کتاب، ۷۰ رساله تحقیقی مفصل، و مابقی گفتارهای بلند و کوتاه در دائره المعارفها و نشریات معتبر است.

این مقدار «نوشتجات» تاکنون (سال ۱۳۸۷) حاصل تقریباً پنجاه سال نویسندگی است، که از جمله آنها در این آخر عمری ۱۷۰ رساله و مقاله بلند برای «مجموعه مقالات» خود گزین کردم، و آنها را مطابق با اصول طبقه‌بندی موضوعی در پنج جلد تدوین نمودم؛ پس بر هر مجلد موضوعی عنوان

«ماتیکان» - یعنی: «مجموعه آثار یا مقالات» نهادم*، از این قرار:

- ماتیکان فلسفی (بیست گفتار دربارهٔ حکمت و عرفان).
 - ماتیکان علمی (سی گفتار در تاریخ علم ایران).
 - ماتیکان فرهنگی (سی گفتار در فرهنگ و ادب).
 - ماتیکان کتابگزاری (چهل گفتار در بررسی و نقد کتاب).
 - ماتیکان تاریخی (پنجاه گفتار دربارهٔ مسائل تاریخی) که این مجموعه شامل ۱) بخش است: (۱). جغرافیای تاریخی، (۲). خاندان‌ها و رجال، (۳). نگره‌های تاریخی، (۴). برخی تاریخ‌نگاران، (۵). تاریخ سیاسی.
- اینک، از جملهٔ پنج مجلد مزبور، مجموعه مقالات (= ماتیکان) فلسفی، تقدیم حضور علاقه‌مندان به این رشته از معرفت می‌شود.

پ. اذکائی (سپیتمان)

همدان

WWW.Azkaei_ _ .arviz_ _ Spitman. com

E - mail. P. azkaei @ yahoo. com

* «ماتیکان» واژه‌ای است پهلوی (مانند: ماتیکان هزار داتستان، ماتیکان مینوی خرد، و ...) در فارسی میانه دقیقاً به معنای «مواد و مصالح، اصول آستان، متون موثق» (ثبت و ضبطها / نوشتجات) و «مجموعه مقالات» (برابر با Opera Minora یا Collection / Mélanges) که در مقدمهٔ کتاب «ماتیکان عین القضاة همدانی» (۱۳۸۱) ریشه‌شناسی و پیشینهٔ کاربرد آن را فراموده‌ام، امروزه دیده می‌شود که کمابیش تداول یافته است.